

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

18. De Gula, & Acedia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Ex dictis cernere est, quando Avaritia sit lethalis. tunc enim est, quando ea infert alteri graue detrimentum, & damnum.

Cap. XVI.

De Luxuria.

PRIMO queritur, Quare Luxuria dicatur capitale vitium? *Respondeo*, cum S.Tho. 2. 2. q. 153. a. 4. Alex. 2. p. q. 143. m. 1. Naua. c. 23. n. 12. non ideo dici: quia sex vel septem, sub se species habeat, de quibus in sexto Decalogi præcepto differendum erit, sed quia aliqua vitia tãquam filias quasdam gignat, ac procreet; quæ iuxta. B. Greg. lib. 31. Mora. c. 31. S. Th. 2. 2. q. 153. a. 5. Alex. p. 2. q. 144. m. 7. Nau. c. 23. n. 13. sunt octo: Cæcitas mentis, Præcipitatio rationis, Inconsiderantia, Inconstantia, Immodicus amor sui, Nimius huius sæculi amor, Horror futuri, Odium Dei: quæ omnia ex alijs quoque vitijs licet pullulent, sepius tamen solent esse luxuriæ partus.

Secundo queritur, quid sit luxuria, vt est capitale vitium? *Respondeo*, immoderatam esse rerum libidinosarum cupidinẽ, quæ in eo consistit, quod sit extra legitimũ coniugium. S. Th. 2. 2. q. 153. art. 4. Alex. 2. p. q. 113. m. 3. & 6. Quo verò pacto luxuria sit in nostris factis, dictis, vel affectibus, in eodem sexto Decalogi Præcepto latè explicabo.

Cap. XVII.

De Ira, & Inuidia.

PRIMO queritur, Quid sit Ira, vt est capitale vitium? *Respondeo*, S. Th. 2. 2. q. 158. a. 1. & a. 2. & a. 6. Alexan. p. 2. q. 139. m. 1. Nau. c. 23. n. 15. nequam esse animi affectum, sed deprauatum habitum vel actum, quo præter modum iniuriæ acceptę vindictã appetimus, quare mansuetudini, clementię, recti cõq; ac debite vindicationi aduersatur.

Secundo queritur, quot sint Iræ species? *Respondeo* cum Greg. lib. 31. Mora. c. 31. S. Th. 2. 2. q. 158. a. 7. Alex. 2. p. q. 144. m. 3. Nau. c. 23. n. 15. septem, quæ sunt Indignatio, Tumor, Clamor, Blasphemia, Contumelia, Opprobrium, & Rixa. Addunt quidam his quatuor alias, nempe Maledictum, Seditio-nem, Bellum, & Vindictam, sed prioribus septem concluduntur.

Tertio queritur, quando Ira sit culpa mortife-ra? *Respondeo*, cum S. Th. 2. 2. q. 158. a. 3. Alex. p. 2. q. 139. m. 5. 6. & Nau. c. 23. n. 15. 16. & 17. ad hoc requiri primò plenam animi deliberationem: *Deiudè*, vt ira sit absq; iusta causa, & legitima; aliò qui enim peccatum non est. Postremò, vt sit in re graui, quæ non parũ habeat momẽti, & ponderis.

Quarto queritur, Cui virtuti opponatur inuidia? *Respondeo*, S. Th. 2. 2. q. 36. a. 1. & 2. Alex. 2. p. q. 13. m. 8. Nau. c. 23. n. 18. Charitati, quæ gaudet bonis alterius. Non tamen ita opponitur, vt sit vitij Charitati contrarium; tale enim est odium: sed opponitur charitatis effectui. Charitas enim lætitiã parit, quæ delectatur alienis bonis: Inuidia verò est huic lætitiæ contrariã tristatur enim prosperitate aliena, quæ ipsi nos caremus, quo fit, vt Inuidia sæpe sit lethalis; quia cum charitate pugnat, quæ rebus secundis alterius delectatur.

Quinto queritur, Quare Inuidia inter capita lia vitia numeretur? *Respondeo*, cum Greg. lib. 31.

Mora. c. 31. S. Thom. 2. 2. q. 36. a. 4. Alex. 2. p. q. 144. m. 2. Nau. c. 23. n. 18. Ideò, quod gignit quinq; alia vitia tanquã filias, Odium (inquã) Detractionẽ, Sursurationem, Lætitiã de rebus aduersis, & Tristitiã de secundis rebus alienis: quæ omnia ex suo genere, & obiecto lethalia sunt crimina; venialia verò, vel ob materiæ paruitatẽ, vel ob im-perfectionem actus.

Cap. XVIII.

De Gula & Accidia.

PRIMO queritur, in quo Gula, vt est capitale vitium, consistat? *Respondeo*, cum S. Th. 2. 2. q. 148. a. 1. & 2. & a. 5. ex Greg. lib. 30. Mora. c. 27. Alex. 2. p. q. 142. m. 1. Nau. c. 23. n. 19. in cibis, & potib; quibus auidè vltra modum vtimur, quare Gula Temperantiæ, & Sobrietati aduersatur.

Secundo queritur, quot sint Gulæ partes? *Respondeo*, ex S. Greg. lib. 31. c. 31. & S. Th. 2. 2. q. 148. a. 6. Gulam ob id esse capitale vitium, quod pariat alia quinque vitia. Hebetudinem mentis, immoderatam lætitiã, Multiloquium, Scurrilitatem, & Spurcitiam, quæ ex alijs quoque peccatis nascuntur, sed frequentius ex Gula.

Tertio queritur, An sint aliqua veræ, & propriæ species Gulæ? *Respondeo*, S. Th. 2. 2. q. 148. a. 3. Alex. 2. p. q. 142. m. 6. Nau. c. 23. n. 19. Alex. p. 2. q. 144. m. 6. quinque species enumerasse sequenti versiculo contentas.

Præpropere: Laucẽ: Nimis: Ardentẽ: Studiõsẽ.

Vide licet, Ante tempus edere, vel potare: Nimis festinãter vel zuide: aut nimio apparatu vel sumptu. Alij verò hæc quinque non species Gulæ, sed modos quosdam appellant, in quibus non est lethalis culpa ex genere suo, sed venialis duntaxat: de quibus, & de alijs contra Temperantiã, & Sobrietatem peccatis dicitur cum de Ieiunio tractabitur.

Quarto queritur, quid sit Accidia, vt est capitale vitium? *Respondeo*, cum S. Th. 2. 2. q. 35. a. 1. & 2. Cassia. lib. 10. de inliu. c. 100. in principio. & lib. 9. Alexan. p. 2. q. 40. Nau. c. 23. n. 12. esse vitium, quo quis fastidium deserit. In præsentia tamen pro tristitia sumitur. Nam pigritia res diuinas, aut bonas refugit, & auersatur vt laboriosas, difficiles aut molestas: piger enim timet in agendo laborem, difficultatem, aut molestiam. At verò Accidia res ipsas diuinas, vel bonas fastidio quosdam aspernatur, ac respuit, nulla etiã laboris, difficultatis, aut molestiæ habita ratione. Vnde Accidia si Latina vox esset, videri posset nonẽ accepisse ab Acore, eo quod res bonæ, & salutare velut acide

nobis videantur: ita ut sicut, res, quae acescunt, fastidimus, & auersamur, sic etiã res bonas, veluti acescentes cum rãdio quodam respiciamus, & refutemus.

Sexto queritur, Quot sint Accidia filii? Respõdeo, ex Greg. lib. 31. Mora. ca. 21. Irido. lib. 2. de sum. hon. S. Thom. 2. 2. q. 35. ar. 4. Alex. par. 2. q. 14. m. 4. Naua. ca. 23. m. 125. esse quinque, Desperationem, Pusillanimitatem, Torporem animi, Rancorem, & Euagationem mentis: quae omnia ex genere suo lethalia sunt, quia aduersantur plurimũ charitati.

Cap. XIX.

De magnitudine, & paruitate peccatorum.

S. Tho. 2. q. 71. ar. 1.

Hactenus explicui modum, quo peccata inter se distinguuntur: reliquum est, ut exponam, quae peccata sint alia alijs grauiora, quae leuiora.

Iacob. 2.

Primò queritur, An peccata vniuersa sint sibi inuicem connexa? Respondeo, non esse: neque enim qui cõtra vnum aliquod præceptum delinquit, contra alia omnia peccat. Solum huic rei illud videtur ob stare, quod Iacobus Apostolus ait: Quicunque totam legem seruauerit, offendat autem in vno, factus est omnium reus: quae sententia non paruam quibusdam negotium facefit: quo pacto omnium præceptorum reus sit, qui vnum tantum præceptum violauit. Non enim quisquis fur est, idem homicida, periurus, aut adulter est. Quidã exponunt esse reum omnium, ratione beatitudinis cõlestis amissa, quia eam admittit perindẽ, ac si contra omnia præcepta deliquisset. Alij, ratione gratiae, & charitatis, quae quocunq; graui crimine amittitur. Augustinus, & Beda explicant: Qui offenderit in vno, hoc est in præcipuo charitatis præcepto, quae est plenitudo legis, est omnium reus, quia illud præceptum violauit, in quo pendet omnia. Alij eadem verba intelligunt de ingrati animi vitio: Alij verò exponunt sic: factus est omnium reus, quia legis vniuersitatem, inquit, quam implere oportebat, non seruauit. Alij demum ratione poenae, quam Theologi appellant Damni, interpretantur; quia quicunque in vno offenderit, ab omni iure hereditatis cõlestis excluditur. Sed reuera germana videtur esse sententia Apostoli, quam alij tradiderunt: quam ut plenius, & clarius explicem, animaduertendum puto, primis Ecclesiae nascentis temporibus fuisse haereticam quorundam sententiam, putantium quocunq; lethali crimine Deum minimẽ offendit: nisi cum quis vniuersam legem perfregisset, aut contra charitatem in Deum peccauisset. Lenia item peccata aiebãt, esse charitatis officium erga homines, etiam sæpius denegare, & deserre. Vnde quidã peccata interiora, non esse peccata arbitrabantur. Cõtra quos Dominus pronunciauit, Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mactatum est eam in corde suo. Ita etiã alij censebant vnum, aut alterum legis præceptum dissoluere, non esse graue peccatum, quo Deus offenderetur, nisi omnia legis mandata violarentur: nec omne peccatum esse iniquitatem: nec vl-

Rom. 13. Matth. 22.

Matth. 5.

lum esse facinus, aut crimen hominis, qui charitatis officium erga alium hominem prætermitteret. Contra quos scripserunt Iacobus, & Ioan. Apost. ut merito Iacobus dixerit: Qui totam legem seruauerit; in vno autem offenderit, factus est omnium reus, quod idem valet, ac si dixisset; Falli, ac decipi, qui putant, eos solum esse reos legis, qui omnia legis præcepta conuellerent: qui enim in vno offenderit, reus erit legis: sicut etiam est reus, qui contra ius, & legem omnium peccauerit. Et ideo subiungit Apostolus: Qui enim dixit: Non mactaberis, dixit & Non accides. Quod si non mactaberis, occidas autem, factus es transgressor legis: quasi dicas; Deus, qui legem tulit, non solum offenditur, quando tota lex violatur, hoc est, quãdo ex toto perfringitur, sed etiam quando contra aliquod vnum præceptum delinquitur: hoc est quando lex ex parte soluitur, quoniam qui vniuersam legem condidit, singula quoque eius præcepta constituit. Aduersus eos quoq; scripsit Ioannes dicens: Omnis, qui facit peccatum, & iniquitatem facit: & peccatum est iniquitas: quasi diceret, qui peccatum facit, etiam iniquitẽ facit, quoniam peccatum est iniquitas, & subijcit: Qui non facit peccatum, ex Deo est: rursus, qui non diligit fratrem suum, in tenebris est. **QVAERE S,** an vitia, qui sunt habitus deprauati, inter se inuicem iuncta, copulataq; sint: cuius quaestiois causa est, quòd virtutes inter se conueniuntur omnes, atque colligantur: ergo & vitia omnia vnã cum Imprudentia debent esse mutuo sociata, & colligata. Respondeo, non esse: sæpe enim contingit, ut quis certo alicui vitio assuetus, & non alijs. Nec virtutes omnes copulantur, & coherent, ut tertio libro demonstrauit.

Exod. 20.

1. Ioann. 3.

S. Tho. 2. q. 73. ar. 2.

Secundò queritur, An peccata omnia sint paria? Cicero in tertio Paradoxo docet Stoicorum fuisse sententiam, æqualia esse peccata, & August. tom. 6. de Haeresib. haeresi. 82. tradidit Iouinianum sensisse cum Stoicis, Peccata esse paria. Verum enim uerò non solum absurda, & ridicula, quippe quae cum omni sensu generis humani pugnat, sed haeretica etiam hæc sententia est. Ait enim Pilato Christus, qui me tradidit tibi, minus peccatum habet. Nec contra hæc illud multum valet ex Stoicis assertum, id quidem, in quo peccatur, aliud alio maius esse, aut minus, sed peccatum vnum esse, hoc inquam, nihil obstat: nam reuera peccatũ est, quatenus rationi contrarium: vnum verò grauius, quia magis rationi aduersatur, quàm aliud. quis enim neget magis contra reãdam rationem agere, & peccare eum, qui parentem, aut domesticum, aut principem vitũ necauerit, quàm qui ignotum hominem, extraneum, aut priuatum? Quis item nisi mētis inops inficiari audeat, odiũ, & maledictum coniectum in Deum peius esse, quàm maledictum in hominem, aut quàm odium eius & malenolentia? quis furtum mille aureorum, dicat minus esse furto aureorum centũ pauciorum? At obijciunt Stoici ad suę opinionationis patrocinium: Peccatum consistit in priuatione debitæ rationis, sed priuationes aliæ alijs maiores, aut minores non sunt: nõ enim recte quis dixerit, magis mortuum esse, qui multis ab hinc annis decesserit, quã qui tertio ab hinc diemec minor est gubernatoris inscitia & negligẽtia, si nauẽ periclitari sinat nimio auri, argẽtue pòdere,

